

TOIMITSIJAKÄSIKIRJA 2023

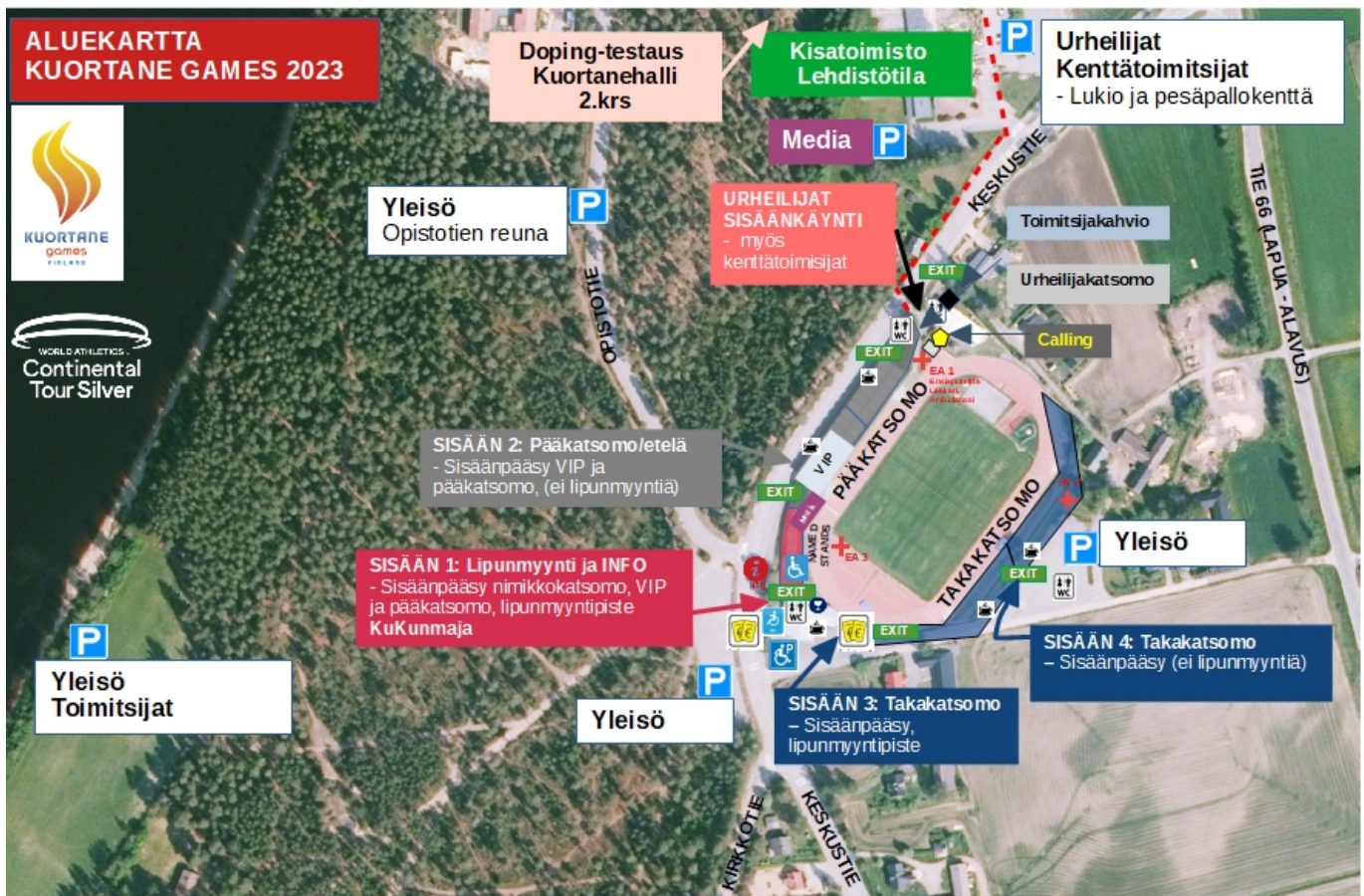
KUORTANE
games
FINLAND

YLEISTÄ

Tähän oppaaseen on koottu Kuortanee Games järjestelyjen keskeisimmät asiat ja ohjeet. Kisojen läpiviennin kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että jokainen järjestelytehtävissä mukana oleva tietää ja tuntee oman vastuunsa organisaatiossa ja tehtäviensä hoitamiseen vaadittavat perustiedot ja -taidot. Tuomariston rooli kisoissa on ensiarvoisen tärkeää. He vastaavat siitä, että kilpailu etenee laaditussa aikataulussa, kilpailijoita ja heidän suorituksiaan käsitellään sääntöjen mukaisesti ja tasapuolisesti. Aikataulun noudattaminen nousee yhdeksi tärkeimmäksi seikaksi kun YLE on tehnyt päätöksen, että kaikki kilpailut lähetetään lähes suorana TV lähetysnä eetteriin. Järjestelyiden loistavasti onnistumisen ja katastrofin ero on erittäin pieni ja kilpailuaikataulun pitäminen on kaikkein tärkein asia meille.

Aluekartta 2023

Kilpailukanslia/Kisatoimisto

Kisapäivänä kilpailukanslia ja kisatoimisto sijaitsevat lukiolla, josta rheilijat saavat materiaalinsa ja saapuvat urheilukentälle urheilijaportista. Urheilijan noutaessa materiaalin katsotaan hänen samalla varmistaneensa osanottonsa, **viimeistään 90 minuuttia ennen oman lajinsa alkua.**

Välinetarkastuspiste

Välineiden tarkastus tapahtuu kentän päädyssä sijaitsevassa huoltorakennuksessa. Seipäiden tarkistus suoritetaan kilpailupaikalla lajihoitajan toimesta ennen kilpailun alkua.

Ensiapu

Ensiapupiste on huoltorakennuksen läheisyydessä, lähellä 100m juoksun lähtöpaikkaa.

Lisäksi ensiapuryhmä päivystää takasuoralla seipäänhyppy paikan läheisyydessä, sekä heittopaikkojen yhteydessä.

Tulospalvelu, paperiliikenne

Paperien kiertoa hoidetaan KuKu:n majalta

Kaikki kenttälajien vaatimat pöytäkirjakappaleet noudetaan lajisihteerin toimesta. Juoksulajeissa lähetit suorittavat paperien jaon.

Pöytäkirjat noudetaan ja myös palautetaan KuKu:n majalle, koska tulokset on syötetty langatonta verkkoa pitkin jo tulospalvelun tietokantaan.

URHEILIJOIDEN KOKOONTUMISPAIKKA (CALLING)

Yleistä

Urheilijat pääsevät suorituspaikoille vain kokoontumispaikan kautta. Kokoontumispaikalle urheilijat kokoontuvat ennalta ilmoitetun aikataulun mukaisesti. Kokoontumispaikalla tarkistetaan, että kaikki osallistumisensa varmistaneet urheilijat ovat paikalla ja heillä on sääntöjen mukainen kilpailuvarustus. Kokoontumispaikalla on nähtävissä lajin eräjaot ja suoritusjärjestys. Kokoontumispaikka ja sen ympäristö on aluetta, jossa urheilijat keskittyvät omaa suoritustaan varten jonka jokaisen toimitsijan on huomioitava.

Kilpailunumeroiden tarkistus

Kilpailuun kokoontuminen tapahtuu kentän pohjois-päädystä, 100 m lähtöalueen läheisyydessä sijaitsevassa kokoontumisteltassa. Kokoontumispaikan toimitsija tarkastaa, että koko urheilijaryhmä on paikalla ja kaikilla kilpailijoilla on oikeat kilpailunumerot ja ne on kiinnitettynä sääntöjen edellyttämällä tavalla kilpailuasuun. Kilpailijoilla tulee olla kilpailunumero sekä rinnassa että selässä lukuun ottamatta korkeus- ja seiväshyppääjiä, joilla on vain yksi numerolappu. Kokoontumispaikan tuomarilla on radiopuhelin ja yhteys tapahtumaohjaukseen.

Kentällä vietävien tavaroiden tarkastaminen urheilijoiden kokoontumisessa

Kilpailun aikana, suorituspaikalla on kiellettyä käyttää seuraavia tavaroita:

Suorituspaikalle ei saa viedä omia kilpailuvälineitä. Ei edes lämmittelyä varten. Ne jätetään välinevarastoon.

Urheilijoiden kulku suorituspaikoille

Lajijohtaja nimeää toimitsijan joka noutaa urheilijat calling-teltalta, määrättyinä aikana.

- juoksulajien osallistujat päästetään rata-alueelle n. 20 -25min ennen starttia, mikäli juoksujen johto ei muuta ohjeista.
- kenttälajien urheilijat noudetaan noin 40 min ennen lajin alkua
- seiväs 60 min ennen ja korkeus n. 45 ennen lajin alkua

Noutava toimitsija voi tarvittaessa ohjeistaa urheilijat ennen suorituspaikalle siirtymistä lajin valmistautumis-, verryttely- ja suoritusohjeista.

URHEILJAESITTELYT

Kilpailijoiden esittely tapahtuu kenttälajien osalta n. 5 min ennen lajin alkua tapahtumaohjauksen ohjeistamana.

Juoksulajeissa esittely tapahtuu lähtöpaikalla ennen lähtökomentoja.

Tarkemmat ohjeet urheilijaesittelystä lajeittain annetaan kilpailupäivän aamuna tapahtumaohjaajan toimesta.

TUOMARISTO JA LAJITOIMITSIJAT

Yleistä

Kaikki toimitsijat kokoontuvat Kuku:n majalle, toimitsijakutsuun merkittynä kellonaikana. Kilpailuihin tuleville toimitsijoille jaetaan toimitsijapaidat. (laitathan tummat housut) Ennen lajin alkua kerrataan tehtävät, tarkastetaan suorituspaikka, sekä tarvittavat välineet.

Lajinjohtajat

Lajinjohtajan vastuulla on oman ryhmänsä toiminta ja heidän ohjeistamisensa kullekin määrättyyn tehtävään. Hän vastaa kilpailun sääntöjen mukaisesta kulusta lajinlämmittelyssä sekä sen aikana johtaen lajin läpivientiä ja tuomariryhmänsä toimintaa. **Lajinjohtajan vastuulle kuuluu ehdottomasti lajin turvallisuudesta huolehtiminen** ja hän ei anna suorituslupaa, mikäli hänen mielestään sitä ei ole turvallista suorittaa. Lisäksi hän allekirjoittaa kilpailupöytäkirjan tarkistettuaan sen oikeellisuuden. Lajinjohtaja johdattaa tuomaristonsa johdetusti suorituspaikalle riittävän ajoissa ennen lajin alkua ja sieltä pois kilpailun jälkeen muita lajeja häiritsemättä. Hänen johdolla myös laitetaan suorituspaikan välineistö ja paikat kuntoon ennen kilpailua ja siivotaan se taas kilpailun jälkeen. Lajinjohtajalla on radiopuhelin ja yhteys tapahtumaohjaukseen.

Lajin alku:

Myös lämmittelyn aikana tuomaristo valvoo ja auttaa urheilijoita valmistautumisessa. Lämmittelyheitot, lämmittelyhyppyt, askelmerkkien ottaminen ym. Esittely n. 5 min ennen lajin alkua suorituspaikoillaan, (lopulliset toiminta-ohjeet esittelyn suhteen suunnitellaan tapahtumaohjauksen kanssa, sekä ohjeistetaan kilpailupäivänä) juoksulajit esitellään lähtöpaikoillaan.

Kenttälajit seuraavat toimintaa juoksuradalla:

Lyhyet juoksut: ei suorituksia kentällä (tarkemmat ohjeet kilpailun aikana antaa tapahtumaohjaus)

Pitkät juoksut: viimeisen kierroksen 300m:llä ei kentällä tapahtumia.

Kenttälajien kulku:

Lajinjohtaja päättää kilpailun aikaisista mahdollisista keskeytyksistä (turvallisuus-seikat). Muista mahdollisista keskeytyksistä antaa tapahtumaohjaus käskyt. **Kaikista ylimääräisistä keskeytyksistä on aina hyvä informoida urheilijoita ja varsinkin seuraavana suoritusvuorossa olevaa urheilijaa.** Lajinjohtaja seuraa yhdessä kilpailun johdon kanssa kierrosaikataulusta lajin kestoa ja varmistaa sen aikataulussa pysymisen.

Lajisihteri seuraa oikeata suoritusjärjestystä

Lajijohtaja on vastuussa heittolajien alastulopään turvallisuudesta yhteistyössä sektorivalvojien kanssa.

Lajin loppu:

Suorituspaikka siistitään. Heittohäkin verkko lasketaan heti häkkilajien loputtua alas. Suorituspaikalla ei anneta yleensä tehdä haastatteluja, mahdollisista poikkeamista antaa tapahtumaohjaus tiedon suorituspaikalle. Urheilijat ja toimitsijat siirtyvät yhdessä pois lajin loputtua.

JUOKSUT

Juoksujen johtaja

Juoksujen johtaja on lajinjohtaja, joka vastaa kaikista radalla suoritettavista lajeista ja niiden läpiviennistä. Hänellä on apunaan kilpailujen läpiviennissä lähdön järjestelijät, lähettäjäryhmä ja maalituomarit. Juoksujen johtaja antaa luvan lähtöön, kun hän katsoo koko tuomariston olevan valmiina tehtäviinsä. Juoksujen johtajalla on radiopuhelin yhteys tapahtumaohjaukseen.

Juoksujen lähtöjen tulee noudattaa mahdollisimman tarkasti aikatauluja. Vihellys lähtöön annetaan 2,5 minuuttia ennen lähtöä (tapahtumaohjaus), jonka jälkeen urheilijat ehtivät riisua lämmittelyasunsa ja heidät ehditään esittelemään ennen lähtöä. Juoksujen johtajalla on hylkäämistapauksissa ratkaisuvallta.

Start referee

Start refereella on lajinjohtajan valtuudet päättää sellaisista lähtöön liittyvistä asioista, joissa hän on eri mieltä lähettäjän tekemistä ratkaisuista. Urheilijan tehdessä lähdöstä suullisen protestin, SR tekee paikan päällä päätöksen, jolla hän vahvistaa tai kumoo lähettäjän tekemän ratkaisun. SR antaa ja näyttää itse antamansa varoitukset ja merkitsee pöytäkirjaan kaikki ko. lähdössä tapahtuneet rikkeet ja ratkaisut. Jos juoksijaa varoitetaan käytösrikkeestä (keltainen), näytetään tämän jälkeen kaikille juoksijoille vihreää korttia merkiksi, ettei lähdössä ollut vilppiä.

Lähettäjän apulaiset ja palauttajat

Lähettäjän apulainen tarkistaa juoksijoiden numerolaput (ja niiden sääntöjen mukaisen kiinnittämisen) ja asettaa juoksijat kokoamisviivalle (tai kuutioiden eteen) pöytäkirjan mukaiseen järjestykseen. Lisäksi he jakavat juoksijoille tarvittaessa reisinumerot oikeaan reiteen/housuun kiinnitettäväksi. Telineisiin komennon (tai pidemmällä matkoilla valmiit komennon) jälkeen hän tarkistaa, että kaikki juoksijat asettuvat asianmukaisesti lähtötelineisiin ja ovat lähtöviivan takana.

Palauttaja ilmoittaa juoksijoille lähettäjän päättämät hylkäykset ja varoitukset sekä tiedottavat juoksijoita muistakin lähettäjän tekemistä asioista. Tarvittaessa palauttaja palauttaa lähdön pistoolin laukauksella, jos lähtö ei ole sääntöjen mukainen.

Maalikameratuomarit

Maalikameratuomarit vastaavat kilpailujen sähköisestä ajanottamisjärjestelmästä ja sen käyttämisestä kilpailuissa. He suorittavat lähettäjien kanssa järjestelmien toimivuuden tarkistamisen sääntöjen mukaisilla koelaukauksilla (nollatarkistuksella) riittävän ajoissa ennen kilpailun alkamista. Koska käytössä on kaksi toisistaan erillistä maalikameraa, tulee toinen kameroista "nimetä" viralliseksi kameraksi ja toinen toimii itsenäisenä

varajärjestelmänä. Maalikameraryhmän tehtävänä on ottaa juoksijoille maalikameran kuvan pohjalta sähköiset ajat 1/100 sekunnin tarkkuudella. Maalikameraryhmän johtaja määrää yhdessä avustajiensa kanssa kilpailijoiden ajat ja sijoitukset. Heidän tulee huolehtia myös siitä, että tulokset siirretään tulospalvelujärjestelmään virheettömästi ja toimitetaan tulospalvelutoimistoon.

Maalituomarit/käsiäjanottajat/kierroslasku

Maalituomareiden tehtävänä on kirjata juoksijoiden/kävelijöiden maaliintulojärjestys. Lisäksi ryhmän tulee saada varmistusaika voittajalle kolmella käsikellolla. Lisäksi *mahdollisuuksien rajoissa tulisi kirjata ylös kierrosajat 800 m:llä ja sitä pidemmällä matkoilla 400 m:n välein sekä ottaa 1000 m:n väliaika 3000 m:llä ja sitä pidemmällä matkoilla (voidaan osoittaa väliaikapaikalta valkoista lippua heilauttaen) Heidän tulee pitää kirjaa kaikkien juoksijoiden täyteen juostuista kierroksista kaikilla 1500 metriä pidemmällä juoksu- ja kävelymatkoilla. Yksi tuomareista määrätään näyttämään näyttötaululla maaliviivan kohdalta jäljellä olevien kierrosten määrää. Näyttö vaihdetaan aina sillä hetkellä, kun johdossa oleva juoksija on tullut maalisuoralle (kierroksella jäljessä oleville kilpailijoille on muuten ilmoitettava jäljellä oleva kierrosten määrä). Viimeisen kierroksen alkaminen on jokaiselle kilpailijalle osoitettava se soittamalla kelloa.

Juoksujen valvojat

Valvojat sijoittuvat ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti radan varteen siten, että heillä on esteetön näkyväisyys valvomaansa kohtaan. Valvojat tarkistavat omalta kohdaltaan, että rata on ko. lajin edellyttämässä kunnossa, aidat ja esteet ovat niille kuuluvilla paikoillaan ja oikealla korkeudella. Juoksujen valvojat huolehtivat kartioiden sijoittamisesta ja niiden poisottamisesta mm. evolventtiviivalla ja vesiesteiden kohdalla. Juoksujen valvojien tehtävänä on valvoa mm. juoksijoiden pysymistä kaarteissa omilla radoillaan (ei askeltakaan sisemmälle viivalle), mahdollisia estämisiiä ja aitojen/esteiden sääntöjen mukaista ylittämistä. Jos valvoja näkee rikkeen, tulee hänen välittömästi nostaa ylös keltainen lippu, joka on juoksujen johtajalle/hänen apulaisilleen merkinä radalla tapahtuneesta rikkeestä. Valvoja täyttää rikeilmoituskaavakkeen, jossa ilmenee rikkeen paikka ja kuvaus, tarkka kellon aika, laji/lähtö, rata ja kilpailijan numero. Tämä raportti on tärkeää taustatietoa juoksujen johtajan päätöksen tekoa varten. Juoksujen valvojien tulee mahdollisuuksiensa mukaan huolehtia myös siitä, että radalle ja esim. vesiesteelle ei pääse juoksijoita häiritseviä asiattomia henkilöitä (tai muita urheilijoita/toimitsijoita).

Vaatekorien kantajat

Ryhmän tehtävänä on kuljettaa juoksu- lajeihin osallistuvien urheilijoiden varusteet lähtöpaikalta maalin läheisyydessä olevalle alueelle. Juoksujen johtaja määrittelee tämän paikan ottaen huomioon muun toiminnan maalialueella. Varustekorien kantajat toimivat ryhmän vetäjän antamien ohjeiden mukaisesti. Telinelähdöissä korit sijoitetaan aluksi lähtöpaikan taakse kunkin kilpailijan kohdalle, kun esittely alkaa poistuvat korinkantajat koreineen. Pitemmällä juoksu-matkoilla (1500 m alkaen) korit sijoitetaan riviin radan ulkopuolelle mainosaidan viereen. Varusteryhmät kulkevat jonossa lähtöpaikalta maalialueelle ryhmänjohtajan johdolla käyttäen kilpailujen kannalta turvallisinta reittiä.

KENTTÄLAJIT

Yleisesti

Suorituspaikoille siirrytään lajinjohtajan johdolla riittävän aikaisin ennen lajin alkamista. Suorituspaikalla jokainen tuomari tarkastaa oman tarvitsemansa välineistön ja istuu sen jälkeen asemapaikalleen. Tuomarien olisi hyvä istua asemapaikoillaan aina sen ollessa mahdollista suoritusten välillä (esim. hiekkalaatikon lanamiehet). Tämä lisää näkyvää näkyvyyttä ja rauhallisuutta suorituspaikoille. Optisen mittalaitteen (kiekko, moukari, keihäs) tarkastusmittaukset (3 ennakolta merkittyä paikkaa/esim. maalattu naula) pyritään suorittamaan ennen urheilijoiden saapumista suorituspaikalle mittaajien ja lajinjohtajan toimesta. Lämmittelysuoritukset sekä askelmerkkien otot suoritetaan johdetusti tuomariston antamien ohjeiden mukaisesti (turvallisuus huomioiden). Urheilijat eivät saa poistua suorituspaikalta ilman toimitsijoiden lupaa ja kolmen kierroksen jälkeen jatkosta tippuneet urheilijat viedään johdetusti lajinjohtajan nimeämän tuomarin toimesta pois suorituspaikalta. Kilpailun jälkeen tuomaristo siistii suorituspaikan ja poistuu johdetusti lajinjohtajan johdolla.

Lajisihteri

Lajisihterin tulee noutaa lajissaan tarvittavat pöytäkirjat KuKu:n majalta. Hänen tehtävänä on ennalta arvotun suoritusjärjestyksen noudattaminen kilpailupaikalla sekä mittaajien ilmoittamien tulosten kirjaaminen viralliseen pöytäkirjaan (korkeussuunt. hyppyissä ylitysten, pudotusten ja väliinjättämisten). Hän tarkkailee yhdessä lajinjohtajan kanssa, että tulostaulun merkinnät vastaavat kilpailutapahtuman kulkua. Lajisihteri kirjaa pöytäkirjaan lajin alkamis- ja päättymisajan kohdan ja allekirjoittaa tarkistetun pöytäkirjan kilpailun jälkeen. Lajin jälkeen sihteri palauttaa pöytäkirjan KuKu:n majalle.

Pöytäkirjamerkinnot: tulos selkein numeroin esim: **81.46**

- onnistunut ylitys rimalajeissa O
- yliastuttu suoritus X
- pudotus rimalajeissa X
- väliin jättäminen -
- ei tulosta kilpailussa NM
- ei osallistunut/startannut DNS
- hylätty DQ

Kenttäpäättäjän hoitaja, tulospalvelu

Päättäjän hoitaja käynnistää suorituspaikalle tulevan tulospalvelulaitteen tietokannan yhdessä HEGO-tukihenkilön kanssa. Hän tarkistaa tulostilanteen yhteen pitävyyden ja käännetyn suoritusjärjestyksen kolmannen kierroksen jälkeen yhdessä lajisihterin kanssa3 pituussuuntaisissa hyppyissä ja heittolajeissa. Hän tarkastaa samalla tavalla lopulliset tulokset kilpailun jälkeen lajisihterin kanssa.

5.3.3 Lippumies, heittolajit (heittopää)

Lippumies osoittaa valkoisella lipulla, kun suorituspaikka on valmis suoritusta varten ja seuraavalla urheilijalla on käytettävissään haluamansa heittoväline.

Valmistautumisaika perus suorituksessa 1min. Lippumies päättää suorituksen oikeellisuudesta (valkoinen) tai mahdollisesta hylkäämisestä lipulla (punainen) vasta sen jälkeen, kun heittäjä on poistunut heittopaikalta sääntöjen edellyttämällä tavalla. Ennen lipun nostamista hänen tulee tarkistaa alustulopäästä suorituksen oikeellisuus ja nostaa

vasta sen jälkeen oikean värinen lippu (jos alastulopäässä punainen, nostaa liputtajakin heittopään oikeellisuudesta huolimatta punaisen). Lippumies pitää lippua riittävän pitkään ylhäällä, että sen ehtii noteeraamaan niin alastulopään merkkajaat kuin kuuluttajat. Lippumies ei seuraa välineen lentoa ja alastuloa, vaan keskittää kaiken huomionsa vain ja ainoastaan heittäjän suoritukseen. Lippumies seuraa heittojen välillä myös alastuloalueen tapahtumia ja tarkastaa aina ennen uuden heittoluvan antamista alastulopään tilanteen. Suoritusten välillä lippumies seisoo suorituspaikan edessä pitäen kädessään vaakatasossa punaista lippua tai laittamalla muovikartion suorituspaikalle merkiksi seuraavan suorituksen estämisestä.

5.3.5 Alastulopään lippumies, merkkajaat ja välineen palautus

Henkilöt seisovat alastuloalueen sektorien sisäpuolella. Ainakin yhden alastulopään tuomareista tulisi olla sijoittuneena siten, että alastulopaikasta ei ole epäselvyyttä missään olosuhteissa ja mittauskohta on oikea. Ainakin yhden tuomarin tulisi sijaita sivusektorilla josta hän näkee keihään alastulo tarkasti sivulta, jolloin varmasti nähdään kärki edellä alas tulleet välineet (erityisesti naisten keihäs). Merkkaja/prisma (-t, kiekko 2 kpl) merkitsevät välineen alastulopaikan aina merkkauksella/prismalla. Merkkajaat merkkajavat jokaisen alastulosektorin sisään tulleen heiton itsenäisesti ja pitävät merkkauksella paikallaan niin kauan, kunnes on varmasti selvää suorituksen oikeellisuudesta niin heitto- kuin alastulopäässäkin. Merkkaja(-t) seuraa myös samalla sektoriviivariikkoja ja näyttävät tarvittaessa alastulopään lippumiehelle (hänellä vain punainen lippu) erikseen sovitulla merkillä sektorin ylimenneet heitot. Kaikki henkilöt alastulopäässä seuraavat vain ja ainoastaan välineen lentorataa ja alastuloa. Lisäksi he ovat tarvittaessa valmiit varoittamaan sektorista ulostulevista välineistä. Yksi tuomareista asettaa heittovälineen joko palautusautoon (keihäs, kiekko, moukari) tai palautusränniin (kuula). Alastulopään lippumieskin voi tarvittaessa toimia merkkajien apuna, jos alas tuleva väline tulee lähemmäs hänen sektoriaan.

5.3.6 Välineiden hoitaja

Välineiden hoitaja vastaa kilpailun aikana suorituspaikoille tuoduista välineistä. Virallisten kilpailuvälineiden määrän kertoo välinetarkastaja tuodessaan kilpailuvälineet suorituspaikalle. Samalla hän kertoo millaisella merkinnällä välineet on kyseiseen kilpailuun merkitty. Kilpailun aikana välinehoitaja valvoo, että kilpailuväline on käytettävissä vain suorittavalla ja suoritukseen valmistautuvalla heittäjällä kerrallaan. Suoritusten jälkeen välineiden hoitaja ottaa välineen palautusautosta, puhdistaa, oikoo tarvittaessa mm. moukarin varren ja asettaa sen valmiiksi telineeseen. Liksäksi hän toimittaa välineet takaisin välinetarkastukseen kilpailun jälkeen. Välineiden hoitaja istuu asemapaikallaan aina kun se vain on mahdollista.

5.3.7 Suoritusajan mittaaja

Jäljellä olevia kilpailijoita	Yksityislaji		
	Korkeus	Seiväs	Muut
Enemmän kuin 3 tai kilpailun ensimmäinen yritys	1 min	1 min	1 min
2 tai 3	1,5 min	2 min	1 min
Vain 1	3 min	5 min	-
Sama urheilija peräkkäin	2 min	3 min	2 min

Ei käytetä erillistä suoritusajan mittaajaa vaan tehtävää hoitaa kunkin lajin suorituspään liputtaja/lajijohtaja. Mikäli on havaittavissa että urheilija käyttää kohtuuttoman ajan oman suorituksensa valmistautumiseen, ja selvästi viivyttää kilpailun kulkua: lajijohtaja käy huomauttamassa ko urheilijaa ja kertoo oikean suoritusajan.

5.3.8 Tulostaulun käyttö (käsi­käyttöinen)

Tulostaulun käyttöön tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä se palvelee kanssa kilpailijoita, huoltajia/valmentajia, katsojia sekä kuuluttajia. Tulostaulun käyttäjä vastaa suorituskierrosten, vuorossa olevan heittäjän numeron sekä hänen tuloksensa reaaliaikaisesta näyttämisestä. Tulostaulun "kotiasento" on kohti kuuluttamo­a. Vuoroon tulevan heittäjän numero laitetaan taululle näkyviin, kun lajisihteer­i sen ilmoittaa ja sitä näytetään hetki kuuluttamoon ja sitten pyöritetään rauhallisesti kierros ympäri. Kun tulos on saatu, laitetaan se tauluun ja näytetään se ensin kuuluttamoon ja sitten em. tavalla pyöräytetään rauhallisesti ympäri päätyen lopulta kotiasentoon kohti kuuluttamo­a. Tulostaulun käyttäjän tehtävänä on huolehtia taulun sijoittelu yhdessä lajinjohtajan kanssa siten, että sen edessä on mahdollisimman vähän näköesteitä, eikä hän itsekään seiso taulun edessä, vaan istuu penkillä. Tehtävän hoitamista helpottaa taulun käyttäjän oma pöytäkirja.

5.3.9 Pituussuuntaisten hyppyjen lippumies

Lippumiehen tehtävänä on osoittaa suorituspaikan valmiina olo seuraavalle hyppääjälle valkoisella lipulla (kts. heittopään lippumies 5.3.3.). Lajinjohtaja antaa luvan lippumiehelle nostaa valkoinen lippu seuraavalle hyppääjälle. Lippumiehen tehtävänä on valvoa hyp­pysuoritusten sääntöjen mukaisuutta; erityisesti ponnistuskohtaa (-ia), alastuloa ja poistumista hiekalta. **Lippumies nostaa valkoisen lipun oikeasta suorituksesta vasta sen jälkeen, kun hyppääjä on poistunut hiekalta sääntöjen mukaisesti.** Yliastutut ja muut sääntöjen vastaiset suoritukset ilmoitetaan punaisella lipulla.

Hyppyjen mittaamisen tai muiden toimenpiteiden aikana suorituspaikka voidaan "sulkea" nostamalla muovikartio hyp­pypaikal­le tai lippumies nousee vauhdinottoradalla punainen lippu vaakatasossa kädessään. Lippumies istuu tuolillaan ponnistuslankun kohdalla katsomoa vastapäätä kilpailun aikana (näin ei ole katsojien/valmentajien edessä).

Lankulla on varmistuskamera ja pääte jolla on oma käyttäjä, epäselvissä tapauksissa on tarkastettava ponnistus tältä päätteeltä

5.3.10 Vahalankkujen hoitaja (Jos käytössä on vahalankku)

Askelmerkkien ottovaiheessa ei käytetä vahalankkua vaan täytelevyä.

Lankkumiehen tehtävänä on pitää vahalankut kilpailukuntoisina ja vastata niiden vaihtamisesta kilpailun aikana. Yliastutut lankut tulee poistaa paikaltaan vasta, kun hyppääjälle on näytetty ”merkki” vahasta. Vahat tulee tasoittaa lastalla siten, että pienikin piikkarin jättämä jälki erottuu selvästi.

5.3.11 Pituussuuntaisten hyppyjen mittamiehet

Mittamiehet seuraavat vain ja ainoastaan suoritusten aikana hyppääjiä ja heidän alastuloaan merkitäkseen tarkasti lähin hyppääjän jättämä jälki hiekalla. Sen jälkeen suorittavat hypyn kohtisuoran mittaamisen ponnistuspaikkaa lähimmästä merkistä lankulle (tai sen jatkeelle) teräsmittaa apuna käyttäen. Ilmoittavat tuloksen sentin tarkkuudella kokonaisina sentteinä tarvittaessa alaspäin pyöristäen (695, 7 cm 695 cm). Mittamiehet istuvat tuoleillaan aina, kun ei ole mittausta suoritettavana, siten etteivät ole näköesteenä katsomoon.

Käytettäessä sähköistä mittausjärjestelmää tulee ainoastaan mittaprisman käyttäjä toimitsijaryhmästä.

HUOM: Läpijuostukin hyppy on mitattava, jos ensimmäinen askel on alas tullessa hiekalla ja hyppääjä ei kävele hyppyään takaisin päin yliastutuksi.

5.3.12 Hiekkalaatikon tasoittajat

Heidän tehtävänä on hoitaa/tasoittaa hiekka alastulopaikalla sääntöjen mukaiseen kuntoon. Hiekan pinnan tulee olla vauhtiradan tasalla, tasainen ja sopivasti kostea hyvän ”merkin” löytymiseksi. Tasoittajat työntävät hiekkaa ”ensisijaisesti” ponnistusalueen suuntaan täyttäen alastulokuoppaa eteenpäin työntyneellä hiekalla. Vasta sen jälkeen se viimeistellään keveillä sivusuuntaisilla vedoilla. Tasoittajat auttavat tarvittaessa mittamiehiä lähimmän alastulomerkin määrittämisessä. Tasoittajatkin istuvat suoritusten väleissä tuoleillaan siten, että eivät ole näköesteenä alastulo paikalla.

5.3.13 Tuulimittarin käyttö pituussuuntaisissa hyppyissä

Pituussuuntaisissa hyppyissä jokaisen kilpailusuorituksen tuuli mitataan ja merkitään erilliseen pöytäkirjaan. Tuulimittari sijoitetaan pituudessa ja kolmiloikassa 20 metrin päähän ponnistuslinjasta enintään 2 metrin päähän vauhtiradasta 1,22 m:n korkeudelle. Pituussuuntaisissa hyppyissä tuulen mittausaika on 5 sekuntia alkaen siitä hetkestä, kun kilpailija ohittaa vauhtiradan varteen sijoitetun merkin, joka on pituudessa 40 m:n ja 3-loikassa 35 m:n etäisyydellä ponnistuslinjasta. Jos kilpailijan vauhti on tätä lyhyempi, mittari käynnistetään hänen lähtiessään liikkeelle vauhdinottoon. Tuulilukema ilmoitetaan yhden desimaalin tarkkuudella aina positiiviseen suuntaan pyöristettynä (esim. + 2,03 m/s on +2,1 ja -2,13 merkitään -2,1 m/s). Tuulen suuntaa osoittava etumerkki tulee aina merkitä pöytäkirjaan. Tarkista ennen kilpailun alkua mittarin oikea suunta ja paristojen kunto.

5.3.14 Korkeussuuntaiset hypyt (siltä osin kuin täydentävät edellisiä)

Rimankorotukset ovat painettuna käsiohjelmaan. Tuota korotus-sarjaa noudatetaan koko kilpailun ajan, urheilija voi itse päättää mistä korkeudesta aloittaa.

5.3.15 Korkeussuuntaisten hyppyjen lippumies

Lippumies ilmoittaa suoritus paikan valmiina olemisen seuraavalle hyppääjälle valkoisella lipulla. Lajinjohtaja antaa lippumiehelle luvan nostaa valkoisen lipun, kun hyppytelineet ovat oikealla korkeudella (ja etäisyydellä seipäässä), rima on nostettuna paikalleen. Lippumies osoittaa lipullaan hyppääjän suorituksen oikeellisuuden (valkoinen) tai hylkäämisen (punainen). Lippumies pitää lippuaan riittävän kauan ylhäällä, että se ehditään huomioimaan katsomosta ja kuuluttamosta.

5.3.16 Rimannostajat ja telineiden siirtäminen

Riman nostajat huolehtivat riman nostamisesta ja korottamisesta myös lämmittelyn aikana.

He nostavat rimaa ennalta määrätyn korotusten mukaisesti kilpailun edetessä. Mittaavat riman korkeuden kohtisuoraan maasta riman alimpaan kohtaan (keskelle) aina ennen ensimmäistä yritystä ko. korkeudesta sitä varten olevalla mittalaitteella. Nostavat ja asettavat riman oikein kannattimilleen hyppääjän tiputettua sen. Ennätyskorkeuden ollessa kyseessä, tulee riman korkeuden tarkistusmittaus suorittaa aina jokaisen riman kosketuksen (tiputus/nosto) jälkeen. Seiväshypyssä he siirtävät hyppytelineet jokaisen hyppääjän ennalta ilmoittamalle etäisyydelle hyppykuoppaan nähden ennen riman nostamista. Rimannostajienkin olisi hyvä istua tuolillaan hyppyjen välillä, kuitenkin niin etteivät peitä asemallaan hyppääjien ponnistuskohtaa katsomoon nähden. Seiväshypyssä siirretään ensin etäisyys oikeaksi ja sen jälkeen rima nostetaan kannattimilleen.

6. KILPAILUVÄLINEET

6.1 Heittovälineiden tarkastus

Heitto/kilpailuvälineiden tarkastaminen suoritetaan kentän huoltorakennuksella joka avautuu kaksi tuntia ennen kilpailun alkua. Jokainen kilpailupaikalla oleva heittoväline tarkastetaan ja merkitään heittovälinetaulukon. Välinetarkastus ohje on tämän käsikirjan liitteenä, yhdistettynä teknisen johtajan käsikirjaan. Välinetarkastuksen referee on ainut henkilö joka hyväksyy/hylkää kilpailuvälineet ja hänen päätöksistään ei voi vedota tuomarineuvostoon.

6.2 Heittovälineiden kuljetus kentälle ja sieltä palauttaminen

Heittovälineiden kuljetus suorituspaikalle on välinetarkastajien vastuulla. Suorituspaikalla saa kilpailun aikana olla vain kilpailuun tarkistettut ja hyväksytyt välineet. Mikäli suorituspaikalla havaitaan muita välineitä, on ne sieltä välittömästi poistettava. Vietäessä välineitä suorituspaikalle ilmoitetaan välineiden määrä lajinjohtajalle. Heittovälineet taas palautetaan kilpailun jälkeen välineiden tarkistuspiisteeseen lajiryhmän toimesta.

6.3 Heittovälineiden luovutus takaisin urheilijoille

Urheilijoiden omat heittovälineet palautetaan takaisin urheilijoille vasta kilpailun päättymisen jälkeen välineiden tarkistuspiisteeltä.

6.4 Seipäiden tarkastaminen ja kuljetus suorituspaikalle

Jokainen urheilija itse huolehtii omien seipäidensä kuljettamisesta suorituspaikalle hyvissä ajoin ennen aikataulun mukaista kokoontumista kilpailupaikalle. Seipäiden sääntöjen mukaisuuden tarkistaa lajinjohtaja ennen kilpailun alkua. Sääntöjen vastaiset seipäät tulee poistaa kilpailupaikalta ennen kilpailun alkamista.

9. TOIMITSIJA-ASUT, RUOKAILU

Ennen kisoja jokaiselle toimitsijalle on lähetetty toimitsijakutsu, jossa on ilmoitettu milloin toimitsijapaidat ja -passit ovat noudettavissa KuKun Majalta. Toimitsijoilla tulee olla jalassa tummat pitkät housut. Kisojen aikana toimitsijoiden pääasiallinen ruokailupiste on huoltorakennuksen takana teltassa, mutta kiireessä voi noutaa kisapassia näyttämällä ilmaiseksi kahvia ja makkaraa sekä sämpylää (1/toimitsija).